

Postřehy k dokumentu Vyhodnocení vlivu územně plánovací dokumentace na životní prostředí (SEA)

Zpráva je na mnoha místech zavádějící a jednostranná, v některých směrech nepřesná. Ze závazných dokumentů si vybírá ty priority, které jí vyhovují a záměrně neuvádí ty, se kterými je navrhovaný ÚP ve zřejmém rozporu. Na několika místech není jasné, zda se hodnotí dopady na ŽP ve Šlapanicích nebo pozitivní vlivy na Jihomoravský kraj.

Následují jednotlivé sporné pasáže dokumentu SEA

V kapitole 1.1 uvádí SEA řadu koncepčních dokumentů (zpravidla vládních), které byly využity pro vytvoření tzv. hodnotícího rámce. V kapitole 2.2 jsou uvedeny priority ochrany ŽP v těchto dokumentech:

SEA strana 21 - Zásady politiky územního rozvoje (PÚR)

Ze zásad se vybírají body, které vyhovují. Před výčtem bodů PÚR SEA uvádí, že se jedná o relevantní priority z hlediska posouzení. Přitom nezmiňuje bod 19, který zdůrazňuje ochranu nezastavěného území, zejména zemědělské a lesní půdy. Dále pak nezmiňuje bod 21, který výslovně říká, že cílem je zachování souvislých pásů nezastavěného území v okolí velkých měst. Navrhovaný ÚP je v rozporu s body 19 i 21 PÚR.

SEA strana 23 - Státní politika životního prostředí (SPŽP)

I z tohoto dokumentu si SEA jednostranně vybírá. Přestože zde už nejde pominout ochranu a šetrné využívání půdního a horninového prostředí, pomíjí priority, které dokument stanovuje. Mezi nejvýznamnějšími a neodkladnými problémy je v SPŽP uváděn roční úbytek zemědělské půdy 5000 ha/rok a z toho plynoucí cíl: Omezovat trvalý zábor zemědělské půdy a podložních hornin. To v SEA uvedeno není. Stejně tak SEA nezmiňuje cíl: Zlepšit kvalitu ovzduší tam, kde jsou překračovány imisní limity.

V komentáři SEA přiznává, že dojde k významnému zásahu do území, jehož důsledky ponесou převážně Šlapanice. Konstatuje také, že vykompenzováno to bude pozitivními vlivy v brněnské aglomeraci a v Jihomoravském kraji.

SEA strana 23-24 - Strategie udržitelného rozvoje ČR (SUR)

I z tohoto dokumentu se vybírají pouze vhodné priority. V části nazvané Prioritní osa 3-rozvoj území se jasně hovoří o nutnosti účinněji prosazovat strategické a územní plánování s cílem udržitelně využívat území a chránit území nezastavěné.

V části Prioritní osa 4 - krajina, ekosystémy a biodiverzita je jasně stanoven cíl: Chránit volnou krajinu s důrazem na minimalizaci záborů kvalitní zemědělské půdy a problematiku fragmentace krajiny.

S těmito cíli, formulovanými v SUR je navrhovaný ÚP v jasném rozporu.

SEA strana 24 - Akční plán pro zdraví a životní prostředí NEHAP

SEA zmiňuje body:

- ochrana vod, ovzduší, horninového prostředí, půdy a klimatu a snižování hluchosti
- chránit půdu jako základní složku životního prostředí

V komentáři se uvádí, že ÚP je navržen v souladu se zaměřením cílů NEHAP, zjevné rozpory s

uvedenými body jsou označeny za dílčí.

SEA strana 26 - Národní program pro snižování emisí (NPSE)

SEA se nezmiňuje, že NPSE obsahuje podrobnou analýzu znečištění PM10 a PM2.5, jehož hlavním zdrojem je v případě Šlapanic doprava. SEA tvrdí, že dojde ke snížení emisí, z důvodu obchvatu, ale nijak neřeší enormní nárůst dopravy na Tužanské pláni, která při převažujícím západním proudění bude mít dopad na obytné části Šlapanic.

SEA strana 27 - Národní program na zmírnění dopadů změny klimatu v ČR

Dokument se týká vlivu snižování emisí CO2 jako preventivního opatření změny klimatu. Přestože změna klimatu, ať už je vyvolaná čímkoli, je záležitost globální, SEA v komentáři uvádí, že realizace ÚP nebude mít vliv na změnu klimatu v řešeném území. Naopak lze odůvodněně předpokládat, že zastavěním tak velké plochy dojde k významnému ovlivnění lokálního klimatu a zřejmě ne k jeho zlepšení.

Tato část SEA vzbuzuje otázku, zda lze tento dokument brát vážně, pokud zpracovatel nemá jasno v tak základních pojmech.

SEA strana 28 - Státní program ochrany přírody a krajiny (SPOPaK)

Z dokumentu SPOPaK SEA neuvádí kapitolu 3.2.4 Agroekosystémy, půda, která jako cíl zdůrazňuje zabezpečení ochrany půdy jako nezastupitelného a neobnovitelného přírodního zdroje. V tomto smyslu je komentář SEA "Výše uvedené zásady jsou v předkládaném dokumentu zohledněny a výsledný dokument tento přístup odráží v celém svém rozsahu." nepravdivý.

SEA strana 29 - Koncepce ochrany přírody Jihomoravského kraje

Přes zjevný rozpor navrhovaného ÚP s uváděnými body koncepce ochrany přírody, komentář SEA podtrhuje podíl ÚP na utváření "trvale udržitelné harmonické kulturní krajiny".

V kapitole 3 uvádí SEA aktuální stav životního prostředí

SEA strana 35 - Kvalita ovzduší

SEA používá termín sekundární emise pro případnou zvýšenou prašnost spojenou se zemědělskou činností. Pojem sekundární emise je ale všeobecně používán pro emise vznikající v atmosféře chemickou reakcí (za přispění tzv. prekurzorů) z primárních emisí. Velmi dobře je tato problematika popsána v dokumentu NPSE (str. 12-13), na který se SEA na straně 26 odkazuje. Naprostá většina primárních emisí pevných částic jde na vrub spalovacím procesům pevných nebo kapalných látek. Tato záměna ukazuje na nekompetentnost (neznalost základních pojmů), ale může se jednat i o záměrné zkreslení ve snaze poukázat na vhodnost zastavění "znečišťující" zemědělské půdy. SEA dále uvádí v rozporu s dokumentem NPSE nízkou úroveň znečištění v oblasti Šlapanic. Dále uvádí, že ovlivnění lokality Brno-Tuřany dopravou je nízké a dlouhodobě vyrovnané. Neuvádí podstatný počet překročení limitu PM10 za rok na měřicí stanici Brno-Tuřany (2013 - 32x, 2014 - 10x).

SEA strana 51 - Vývoj bez ÚP

Celá kapitola je značně tendenční a nesourodá a je z ní velmi cítit záměr, s jakým byl dokument zpracován. Nadpisu odpovídá pouze 2. věta. Vše ostatní popisuje co se stane, když nebude

postavena průmyslová zóna.

Např. také - když nebude přijat ÚP, bude se zvyšovat věk matek při porodu.

SEA strana 59 - Ovzduší

Uvádí se, že významným vlivem je provoz na D1, které nejde odstínit. Vůbec se neuvažuje provoz na Tuřanské pláni, která je blíž a její provoz může být s dálnicí srovnatelný (v případě plánovaného logistického využití).

Je zde však opět uvedena prašnost v době zemědělských kampaní.

SEA strana 60 - ZPF

Suché konstatování o vynětí 295ha půdy z ZPF. Ve třetím odstavci se uvádí tendenční obhajoba záměru, která ale patří do jiného dokumentu ne do posouzení vlivu na životní prostředí. Toto zjevné stranění záměrům ÚP, popírá samotný účel dokumentu SEA.

SEA strana 61 - Hluk

Zpráva pomíjí jakoukoli analýzu vlivu na zvýšení hlukového pozadí v důsledku průmyslové zóny Tuřanská pláň, a jeho kumulace se stávajícími zdroji hluku.

SEA strana 65 - Ochrana zdraví

Opět jako významný znečišťovatel jsou uvedena okolní pole, která při suchém a větrném počasí údajně zamořují město prachem. Pro tato tvrzení nejsou ve zprávě SEA uvedena žádná fakta.

SEA strana 66 - Krajina

Podle zpracovatelů má krajina kolem Šlapanic jen "základní" hodnotu a je značně degradována stávajícími stavbami (pozn. nejvíce třemi již postavenými halami CTP).

Tímto jednostranným hodnocením SEA podsouvá závěr, že zmiňované krajiny pro záměry ÚP není škoda. Přitom zastavění tak velké části volné krajiny je v rozporu se strategií udržitelného rozvoje zmiňovaného v dokumentu SUR.

V závěru této části uvádí SEA evidentní nepravdu, protože návrh ÚP zcela jednoznačně snižuje estetickou hodnotu krajiny.

SEA strana 80 - Tabulka hodnocení vlivů

U ploch 501 (Tuřanská pláň) uvádí SEA tendenční a nepodložený výrok, že půda bude postupně stále více znehodnocována. Opět je zde podsouváno, že dotyčná část volné krajiny a nejlepší zemědělská půda nestojí za ochranu. Přitom podle informací z monitoringu eroze zemědělských půd prováděného při pozemkových úřadech jsou v zájmové oblasti ÚP půdy erozí neohrožené. Pokud se půdy obdělávají správným způsobem, není důvod k jejich znehodnocování. Kvalitu půdy opětovně potvrdily nedávné rozbory.

Bez jakékoli kvantifikace je řečeno, že z hlediska ochrany přírody bude mít průmyslová zóna pozitivní vliv. Připomeňme si, že zpráva SEA je o hodnocení vlivu na životní prostředí.

SEA strana 90 - Zábor zemědělských půd

Zde je opět argumentováno nadmístním významem.

SEA strana 93 - Vliv na krajinný ráz
Opět uvedeno, že ÚP podstatně nenaruší krajinný ráz.

SEA strana 95 - Vliv na zatížení hlukem
Zcela pomíjí jakoukoli analýzu vlivu průmyslové zóny jako zdroje hluku a argumentuje odvedením stávající dopravy mimo město. Vůbec se nezabývá extra dopravou, která bude vyvolána v průmyslové zóně.

SEA strana 96 - Vliv na ovzduší
Opět se řeší pouze odvedení stávající dopravy, ale nikoli vliv dopravy nové, která bude ve srovnání se stávající co do intenzity mnohonásobná.

SEA strana 100 - Vliv na zdraví
Podle uvedených bodů nebude mít průmyslová zóna vliv na zdraví obyvatel pokud umístěvané provozy:
- nebudou zatěžovat ovzduší emisemi z průmyslu
- nebudou zvyšovat zátěž obyvatel hlukem
Dále jsou uváděny indikátory pro ovlivnění zdraví, aby se hned v dalším odstavci konstatovalo, že jejich vyhodnocování není průkazné.

Přes všechny zjevné snahy zlehčovat dopady navrhovaného ÚP, dochází SEA v závěru ke konstatování, že v mnoha ohledech je negativní vliv územního plánu na životní prostředí zřejmý.

„Především z hlediska ochrany půdy a snižování retenční schopnosti území dojde k významnému zásahu do území, přičemž negativa se projeví převážně v bezprostřední blízkosti návrhových ploch a zátěž s nimi spojenou ponese tedy zejména katastrální území Šlapanic.“